גליון

בת עין

- פרשת וירא תשע"ט -

ספר
בת עין

דְּרוּשִׁים לְפָרָשַׁת וַיֵּרָא

בַּפָּסוּק וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר וְגוֹ'. וְלִכְאוֹרָה תֵּיבַת 'מִשָּׁם' מְיוּתָר. וְרַשִׁ"י פֵּירֵשׁ מִשָּׁם מִלּוֹט, לְהִתְרַחֵק מֵעִמּוֹ שֶׁיָּצָא עָלָיו שֵׁם רַע שֶׁבָּא עַל וְכוּ', וְגַם עַל זֶה קָשֶׁה, שֶׁהַלֹּא יָדַע מִכְּבָר מַעֲשָׂיו שֶׁל לוֹט, כְּמַאֲמַר

Avraham's Journey From darkness to Light

Based upon his astute observation of one seemingly extra word in a pasuk of our parasha, the Bat Ayin teaches us about the unique ability of tzaddikim with perfect awe of Hashem, such as Avraham Avinu, to draw inspiration in order to enthusiastically serve Hashem from the enthusiasm with which others seek the pleasures of this world. The generation of such enthusiasm to serve Hashem is referred to as "transforming the darkness into light," which was one of Avraham's great accomplishments.

בַּפָּסוּק וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר וְגוֹ'. (בראשית כ:א)

In the pasuk "And he [Avram] traveled from there to the south of the land and dwelled between Kadesh and Shur." (Beraishit 20:1)

The significance of the word "from there"

וְלִכְאוֹרָה תֵּיבַת 'מִשָּׁם' מְיוּתָר.

The word "from there" is seemingly superfluous since the pasuk could have simply said, "And he traveled to the south of the land" without mentioning that he traveled "*from there*." What lesson is this unnecessary word coming to teach us?

וְרַשִׁ"י פֵּירֵשׁ מִשָּׁם מִלּוֹט, לְהִתְרַחֵק מֵעִמּוֹ שֶׁיָּצָא עָלָיו שֵׁם רַע שֶׁבָּא עַל וְכוּ',

Rashi explained that the word "from there" means to tell us that Avraham traveled away **from Lot in order to distance himself from him since he** [Lot] **acquired a bad reputation.**

הַכָּתוּב (בראשית יג, יא) 'וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם', מִקַּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם (ב״ר מא, ז)[א].

וְנוּכַל לוֹמַר עַל דֶּרֶךְ זֶה, עַל פִּי מַאֲמַר חֲזַ״ל (אבות פ״ד מ״א) אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם,

ה' בְּלִבּוֹ, וְכָל מַחְשְׁבוֹתָיו בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ, לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ בְּשְׁלֵימוּת, וְשׁוֹאֵל וְדוֹרֵשׁ מִכָּל דְּבָעֵי דִּרִישָׁה, וּמְבַקֵּשׁ עֵצָה לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְהִנָּצֵל מִפַּח יָקוּשׁ הָעוֹמֵד תָּמִיד לְנֶגְדּוֹ. עַל כֵּן בְּעֵצָה הִגִּידוּ

א. במדרש שם: 'ויסע לוט מקדם', הסיע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשי לא באברם ולא באלוהו.

וְגַם עַל זֶה קָשֶׁה, שֶׁהֲלֹא יָדַע מִכְּבָר מַעֲשָׂיו שֶׁל לוֹט, כְּמַאֲמַר הַכָּתוּב (בראשית יג, יא) 'וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם', מִקַּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם (ב״ר מא, ז).

Yet, **this** explanation **is also difficult since the** wrongful **deeds of Lot were already known, as it says (Beraishit 13:11), "And Lot traveled to the East."** The Sages explained that this alludes to how Lot journeyed away **from "the One who preceded the world." (Beraishit Rabbah 41:7)** The word קדם (east) shares the same root as the word קדמוני (the One who preceded). Therefore, when the Torah says that Lot traveled "from the East," it is actually alluding to how Lot distanced himself from Hashem. How, then, are we able to understand why the pasuk had to specify that Avraham traveled "from there" to the south? It can't be telling us that Avraham sought to move away from Lot since this was already alluded to by the word מקדם (from the east). Furthermore, how can we understand Rashi's explanation to this question that the expression "from there" teaches us that Avraham distanced himself from Lot when we already know that Lot already left Avraham? In what other way did Avraham distance himself from Lot and his ways?

The importance of seeking advice and encouragement to do a mitzvah

וְנוּכַל לוֹמַר עַל דֶּרֶךְ זֶה, עַל פִּי מַאֲמַר חֲזַ״ל (אבות פ״ד מ״א) אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם,

We are able to suggest a solution **in the following manner according to the statement of Chazal (Avot 4:1),** which says, **"Who is wise? One who learns from everyone."**

הַיְינוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת ה' בְּלִבּוֹ, וְכָל מַחְשְׁבוֹתָיו בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ בְּשְׁלֵימוּת,

This refers to one who possesses awe of Hashem in his heart. The thoughts of such a person **are solely focused on Hashem and how he can completely fulfill the will of the Creator.**

וְשׁוֹאֵל וְדוֹרֵשׁ מִכָּל דְּבָעֵי דִּרִישָׁה, וּמְבַקֵּשׁ עֵצָה לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְהִנָּצֵל מִפַּח יָקוּשׁ הָעוֹמֵד תָּמִיד לְנֶגְדּוֹ.

He inquires of his friends **and probes, which implies that investigation** of methods for

שֶׁיִּלְמוֹד מִכָּל אָדָם, הַיְינוּ שֶׁיִּשְׁאַל עֵצָה מִכָּל אָדָם, הֵן דָּבָר שֶׁהוּא בִּסְפֵיקוֹת אֶצְלוֹ אִם לַעֲשׂוֹת כֵּן וְאִם לַחְדוֹל, אֲזַי יִשְׁאַל וִיבַקֵּשׁ בְּכְדֵי לַעֲמוֹד עַל הַבֵּירוּר, וְהֵן דָּבָר אֲפִילוּ שֶׁהוּא אֶצְלוֹ בֵּירוּר וּמוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ בְּחִינַת עֲבוֹדָה זוּ שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ בְּלִי סָפֵק כְּלָל, וּבְוַדַּאי יְקַיְּימָהּ, וְאֵין צוֹרֶךְ לְהַשְׁאֵלָה כְּלָל מֵחֲמַת רוֹב פְּשִׁיטוּת אֶצְלוֹ וּבְרוּר כְּשֶׁמֶשׁ, אַף עַל פִּי כֵן יִשְׁאַל מֵחֲבֵירוֹ, כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת חֲבֵירוֹ גַּם כֵּן לְהַכְנִיסוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָׁה, בְּמַה שֶּׁיָּכֹל אוֹתוֹ לְמַלְּאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְזֶה הוּא עִיקָּר בְּחִינַת חָכְמָה, כֹּחַ–מָה (זח״ג כח.), לִהְיוֹת נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְשָׁפָל בֶּאֱמֶת, וְיִלְמוֹד מִכָּל אָדָם דָּבָר שֶׁהוּא בִּסְפֵיקוֹת אֶצְלוֹ אִם לַעֲשׂוֹת כֵּן וְאִם לַחְדוֹל, אֲזַי יִשְׁאַל וִיבַקֵּשׁ בְּכְדֵי לַעֲמוֹד עַל הַבֵּירוּר, וְהֵן דָּבָר שֶׁהוּא בֵּירוּר וּמוּחְלָט אֶצְלוֹ בְּדַעְתּוֹ בְּחִינַת עֲבוֹדָה זוּ שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ בְּלִי סָפֵק כְּלָל, וּבְוַדַּאי יְקַיְּימָהּ, וְאֵין צוֹרֶךְ לְהַשְׁאֵלָה כְּלָל מֵחֲמַת רוֹב פְּשִׁיטוּת אֶצְלוֹ וּבְרוּר כְּשֶׁמֶשׁ, אַף עַל פִּי כֵן יִשְׁאַל מֵחֲבֵירוֹ, כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת חֲבֵירוֹ גַּם כֵּן לְהַכְנִיסוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָׁה, בְּמַה שֶּׁיָּכֹל אוֹתוֹ לְמַלְּאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

---

successfully serving Hashem are necessary. **He seeks advice in his service of Hashem in order to save himself from the trap of destruction** (the Evil Inclination) **that constantly stands in front of him.**

עַל כֵּן בְּעֵצָה הִגִּידוּ שֶׁיִּלְמוֹד מִכָּל אָדָם, הַיְינוּ שֶׁיִּשְׁאַל עֵצָה מִכָּל אָדָם,

Therefore, the advice that our Sages gave him was the he should learn from everyone by seeking advice from them.

הֵן דָּבָר שֶׁהוּא בִּסְפֵיקוֹת אֶצְלוֹ אִם לַעֲשׂוֹת כֵּן וְאִם לַחְדוֹל, אֲזַי יִשְׁאַל וִיבַקֵּשׁ בְּכְדֵי לַעֲמוֹד עַל הַבֵּירוּר,

This is true regarding a matter that is uncertain to him, such as whether he should perform an action **or abstain from it.** Certainly, **he must inquire and request** advice **in order to attain clarity.**

וְהֵן דָּבָר אֲפִילוּ שֶׁהוּא אֶצְלוֹ בֵּירוּר גָּמוּר וּמוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ בְּחִינַת עֲבוֹדָה זוּ שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ בְּלִי סָפֵק כְּלָל, וּבְוַדַּאי יְקַיְּימָהּ, וְאֵין צוֹרֶךְ לְהַשְׁאֵלָה כְּלָל מֵחֲמַת רוֹב פְּשִׁיטוּת אֶצְלוֹ וּבְרוּר כְּשֶׁמֶשׁ, אַף עַל פִּי כֵן יִשְׁאַל מֵחֲבֵירוֹ, כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת חֲבֵירוֹ גַּם כֵּן לְהַכְנִיסוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָׁה, בְּמַה שֶּׁיָּכֹל אוֹתוֹ לְמַלְּאוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

This is also true even if it is completely clear in his mind with no doubt at all that he must fulfill a certain task. Even if he knows that **he must certainly fulfill it and there is no need to ask others** for advice **since it is so simple and clear as the sun, he should still, nevertheless, ask his fellow** whether he should perform the mitzvah **so that he can enable his friend to be included in the holy matter through encouraging him to fulfill the will of the Creator of all worlds.**

וְזֶה הוּא עִיקָּר בְּחִינַת חָכְמָה, כֹּחַ–מָה (זח״ג כח.), לִהְיוֹת נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְשָׁפָל בֶּאֱמֶת, וְיִלְמוֹד מִכָּל אָדָם דָּבָר שֶׁהוּא בִּסְפֵיקוֹת אֶצְלוֹ, וּלְזַכּוֹת אֶת חֲבֵירוֹ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְחִינַת קְדוּשָׁה בְּמַה שֶּׁהוּא מֵסִית שֶׁלּוֹ לְטוֹב.

This demonstration of being humble enough to seek the council of others **is the primary** form of **wisdom,** which is comprised of the letters חכמה that also spell the words מה – כח. **(Zohar Chadash III 28a)** The expression כח מה, which literally means "the power of what," represents the idea that **one should be humble in his** own **eyes**

בִּבְחִינַת קְדוּשָׁה בְּמַה שֶּׁהוּא מֵסִית שֶׁלּוֹ לְטוֹב[ב].

וְנוּכַל לוֹמַר שֶׁזֶּהוּ הַטַּעַם שֶׁאַבְרָהָם נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא, הֲגַם שֶׁבְּוַודַּאי הָיָה מוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא בֶּאֱמֶת בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת רָב, וּלְקַיֵּים מִצְוַת מִילָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְכָל הַמְּנִיעוֹת נֶחְשָׁבִים כְּאַיִן נֶגֶד אַהֲבַת ה' אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ כְּרִשְׁפֵּי אֵשׁ, וּמַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה הָאֱמִיתִית שֶׁבְּלִבּוֹ,

ב. ראה בספר תפארת שמואל פרשת וירא אות א' שהביא דברי רבינו: עפ"י דברי התנא (אבות פ"ד מ"א) איזהו חכם הלומד מכל אדם, שאם אדם מסתפק וחושב איך לעשות דבר, נכון שיספר לאוהבו וריעו לגלות לו כל לבו, להעמידו על בירור, וכמו"כ אף בדבר מצוה, ואף שמחויב לעשות בלי שום ספק כלל ובוודאי יקיימה, מכל מקום נכון לדבר עם אוהבו, כמש"נ (מלאכי ג, טז) 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה'', כי טובים השנים שיכנס גם בלב חבירו אהבה ויראה, וגם הוא יעשה כמעשהו, ואל יחזיק את הטובה לעצמו, ועל ידי שניהם בהעמיקם בעסק המצוה, תהיה נעשית בזהירות יותר ויותר. וזה יעשה כל האדם, ביודעו כי עדיין חסר לו לימוד, ועל בינתו לא ישען. וזהו הפירוש בדברי התנא איזהו חכם הוא הלומד מכל אדם, שמכניע את עצמו לפני מי שנחשב לבחינת אדם ומתייעץ עמו, כי חכמה הוא צירוף כ"ח מ"ה, היא החכמה והשפלות. ובזה הוא טוב לדידיה ומטיב לחבירו, להלהיב גם בלב חבירו יראת ד' לעשות כמוהו. וראה עוד שם מה שהוסיף בדרך זו.

---

and recognize that he is **truly flawed and lowly. He should learn from everyone** by requesting their advice **in matters about which he is in doubt and**, subsequently, **enable his friend so that he will include him in the holy matter through his encouragement to do good.** In order to seek the guidance of others, one must first humble himself through his recognition that he may not know whether his actions are actually good or bad. After attaining such humility, one should seek the guidance of others. This is even true before deciding to do a mitzvah that should clearly be fulfilled, for when discussing this matter with a friend, both individuals will develop a love and awe of Hashem prior to fulfilling the mitzvah and will do so with even greater caution and sensitivity. (See Tiferet Shmuel, Vayera 1)

Avraham's request for advice from Mamrei

וְנוּכַל לוֹמַר שֶׁזֶּהוּ הַטַּעַם שֶׁאַבְרָהָם נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא, הֲגַם שֶׁבְּוַודַּאי הָיָה מוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא בֶּאֱמֶת בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת רָב, וּלְקַיֵּים מִצְוַת מִילָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְכָל הַמְּנִיעוֹת נֶחְשָׁבִים כְּאַיִן נֶגֶד אַהֲבַת ה' אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ כְּרִשְׁפֵּי אֵשׁ, וּמַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה הָאֱמִיתִית שֶׁבְּלִבּוֹ,

We can suggest that this is the reason why Avraham took advice from Mamrei, although he certainly resolved to genuinely execute the will of the Creator with great desire and strength by fulfilling the mitzvah of *milah* as

אֲפִילּוּ כְּשֶׁלֹּא יִהְיֶה מַמְרֵא בַּעַל הָעֵצָה מַסְכִּים עַל זֶה, וְהָרְאָיָה מֵאוּר כַּשְׂדִּים שֶׁהָיָה לוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וְלָמָּה הָיָה לוֹ לְשָׁאוֹל עֵצָה בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ וּבָרוּר אָצְלוֹ שֶׁבְּוַודַּאי יְקַיְּימֶהָ, אֶלָּא אַף עַל פִּי כֵן נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא, בִּכְדֵי לְהַכְנִיסוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָּׁה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. וְזֶהוּ הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת חָכְמָה, כֹּחַ–מָה, שֶׁהָיָה שָׂפָל בְּעֵינָיו בֶּאֱמֶת, וְהָיָה מַשְׁפִּיל עַצְמוֹ מִפְּנֵי הַכֹּל לְהַקְרִיבָן וּלְהַכְנִיסָן תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, וּלְפַרְסֵם אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁהוּא הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה, וּלְהַטְעִימָן מִנּוֹעַם זִיוּוֹ וַהֲדָרוֹ, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם וְחֶמְדּוֹתָיו כְּגַרְגִּיר חַרְדָּל וּבְטֵלִים בַּמְּצִיאוּת נֶגֶד נוֹעַם זִיו וְהַדְרַת כְּבוֹד ה׳.

לְקַיְּימָהּ וּבָרוּר אָצְלוֹ שֶׁבְּוַודַּאי יְקַיְּימֶהָ,

Why, then, **did he see advice regarding something that he needed to fulfill and that was so clear to him that he certainly had to fulfill it?**

The importance of including others in our mitzvot

אֶלָּא אַף עַל פִּי כֵן נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא, בִּכְדֵי לְהַכְנִיסוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָּׁה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.

Although Avraham was convinced of the importance of fulfilling the mitzvah of brit milah and did not need to consult with Mamrei, he, **nevertheless took advice from Mamrei in order to include him in the holy endeavor and bring him under the "wings of Hashem's presence."**

וְזֶהוּ הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת חָכְמָה, כֹּחַ–מָה, שֶׁהָיָה שָׂפָל בְּעֵינָיו בֶּאֱמֶת, וְהָיָה מַשְׁפִּיל עַצְמוֹ מִפְּנֵי הַכֹּל לְהַקְרִיבָן וּלְהַכְנִיסָן תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, וּלְפַרְסֵם אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁהוּא הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה, וּלְהַטְעִימָן מִנּוֹעַם זִיוּוֹ וַהֲדָרוֹ, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם וְחֶמְדּוֹתָיו כְּגַרְגִּיר חַרְדָּל וּבְטֵלִים בַּמְּצִיאוּת נֶגֶד נוֹעַם זִיו וְהַדְרַת כְּבוֹד ה׳.

This was due to the attribute that Avraham possessed **of** כח – מה**, which means that he was truly lowly in**

Hashem commanded him. All of the obstacles were considered to be non-existent in the face of the love of Hashem that burned like sparks of fire in his heart. Abundant water could not extinguish the genuine love for Hashem **in Avraham's heart.**

אֲפִילּוּ כְּשֶׁלֹּא יִהְיֶה מַמְרֵא בַּעַל הָעֵצָה מַסְכִּים עַל זֶה,

Avraham, nevertheless, decided to consult with his **adviser Mamrei even though** it was possible that **he wouldn't have agreed** with Avraham's decision to undergo a brit milah.

וְהָרְאָיָה מֵאוּר כַּשְׂדִּים שֶׁהָיָה לוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ,

The proof to this is from his decision **to literally risk his life in Ur Kasdim** when he was given the choice of giving up his monotheistic beliefs or being thrown in to a fiery furnace. If Avraham was willing to risk his life in that situation, he certainly was willing to perform a brit milah on himself, even if Mamrei would have advised against it.

וְלָמָּה הָיָה לוֹ לְשָׁאוֹל עֵצָה בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ

וְזֶהוּ מְרוּמָז בַּפָּסוּק ׳וַיֵּרָא אֵלָיו ה״, וְלִכְאוֹרָה הָוָה לֵיהּ לוֹמַר ׳וַיֵּרָא ה׳ אֶל אַבְרָם׳, רַק שֶׁאַגַּב מְרַמֵּז לָנוּ הַתּוֹרָה שֶׁהַהִתְגַּלּוּת אֱלֹהוּת אֵלָיו הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת חָכְמָה, שֶׁתֵּבוֹת אֵלָיו הֶוָ״ה גִּימַטְרִיָּא חָכְמָה, וּמַה הִיא הַבְּחִינַת חָכְמָה, סִיּם הַכָּתוּב ׳בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא׳, הוּא שֶׁנָּתַן לוֹ עֵצָה עַל הַמִּילָה,

זֶהוּ בְּחִינַת הַחָכְמָה, שֶׁנָּטַל עֵצָה מִמֶּנּוּ, הֲגַם שֶׁהָיָה מוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ, וּבְוַודַּאי יְקַיְּימָהּ בְּגוֹדֶל אַהֲבָתוֹ לַה׳, עִם כָּל זֶה נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא בִּכְדֵי לְהַכְנִיסוֹ וּלְקָרְבוֹ לִבְחִינַת הַקְּדוּשָׁה כַּנַּ״ל.

his own **eyes and lowered himself in comparison to everyone** else **in order to bring them under the wings of Hashem's presence and publicize Hashem, the One who gives life and brings** everything **into existence.** This was in order **to give others a taste of Hashem's pleasant radiance and splendor, for the entire world and all of its pleasures are compared to a mustard seed** in comparison to the existence of the pleasant radiance and splendor of Hashem's glory.

The significance of the pronoun "to him"

וְזֶהוּ מְרוּמָז בַּפָּסוּק ׳וַיֵּרָא אֵלָיו ה״,

This is alluded to in the first words of **the pasuk "And Hashem appeared to him."**

וְלִכְאוֹרָה הָוָה לֵיהּ לוֹמַר ׳וַיֵּרָא ה׳ אֶל אַבְרָם׳, רַק שֶׁאַגַּב מְרַמֵּז לָנוּ הַתּוֹרָה שֶׁהַהִתְגַּלּוּת אֱלֹהוּת אֵלָיו הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת חָכְמָה, שֶׁתֵּבוֹת אֵלָיו הֶוָ״ה גִּימַטְרִיָּא חָכְמָה,

Seemingly, the pasuk should have said "And Hashem appeared to Avram" and specified that Hashem appeared to Avraham rather than "him." Yet, **the Torah was parenthetically alluding to us that Hashem revealed Himself to Avraham due to his** humility that was represented by the **concept of** חכמה (wisdrom) **since the words** אליו הוי״ה ("Hashem was to *him*") **is the *gematriya* of** the word חכמה**.**

וּמַה הִיא הַבְּחִינַת חָכְמָה, סִיּם הַכָּתוּב ׳בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא׳, הוּא שֶׁנָּתַן לוֹ עֵצָה עַל הַמִּילָה,

What is this attribute of חכמה**? The pasuk** answers this with its **conclusion, which states** that Hashem appeared to Avraham **"in the plains of Mamrei." This refers to the advice** and encouragement **that Mamrei gave to Avraham regarding the** mitzvah of brit **milah.**

זֶהוּ בְּחִינַת הַחָכְמָה, שֶׁנָּטַל עֵצָה מִמֶּנּוּ, הֲגַם שֶׁהָיָה מוּחְלָט בְּדַעְתּוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְקַיְּימָהּ, וּבְוַודַּאי יְקַיְּימָהּ בְּגוֹדֶל אַהֲבָתוֹ לַה׳, עִם כָּל זֶה נָטַל עֵצָה מִמַּמְרֵא בִּכְדֵי לְהַכְנִיסוֹ וּלְקָרְבוֹ לִבְחִינַת הַקְּדוּשָׁה כַּנַּ״ל.

This is the attribute of חכמה**, for he** [Avraham] was humble and **took advice from him** [Mamrei] **even though it was clear in his mind that he should fulfill** the mitzvah**. Certainly, due to the magnitude of his love for Hashem he would fulfill** this mitzvah**. Nevertheless, he took advice from Mamrei in order to include him and draw him close to**

וְנוּכַל לוֹמַר עוֹד עַל דֶּרֶךְ זֶה, דְּהִנֵּה אִיתָא בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיקִים (דגל מחנה אפרים סוף פר' ויגש ד"ה או יאמר ע"פ מה שאמר אא"ז נ"ע וכו') וּבְסֵפֶר **מְאוֹר עֵינַיִם** שֶׁל הַמַּגִּיד הֶחָסִיד בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא מו"ה מְנַחֵם נָחוּם מַגִּיד מֵישָׁרִים מִטְשֶׁרְנָאבִּיל זצ"ל זי"ע, אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, הַיְינוּ מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁרוֹאֶה, הֵן יִרְאוֹת וְהֵן אַהֲבוֹת הַמִּתְפַּשְׁטוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה, יִרְאֶה לְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לְבְחִינַת קְדוּשָׁה. הַיְינוּ כְּשֶׁרוֹאֶה אַהֲבָה רָעָה חַס וְשָׁלוֹם, מִתְבּוֹנֵן בְּדַעְתּוֹ מִי הוּא הַמְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וּמְהַפֵּךְ הָאַהֲבָה הַזֶּה לְאַהֲבַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ תַּעֲנוּג כָּל הַתַּעֲנוּגִים, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן.

ג. עיין במאור עינים פרשת לך לך ד"ה וזה כל: וזה כל עיקר עבודתינו לטהר המדות שבקרבנו מן הרע, ולהעלותן על ידי שהוא עובד עמהן עבודתו יתברך, וכל זה על ידי טוב הסתכלותו, בעת שיבוא לו איזה אהבה רעה או יראה רעה ח"ו, שיסתכל ויחרד ויאמר בלבו הלא זה הוא אהבה נפולה מעולם האהבה אהבת הבורא ברוך הוא, ואני צריך להעלותה, ואיך אעשה הרעה הזאת להפילה עוד למטה, ואם אני אוהב הדבר הרע הזה שהוא דבר נברא וארציות ונפול איך יש לאהוב את הבורא ב"ה ותורתו שבה נבראו כל הנבראים, והוא תענוג כל התענוגים, וכיוצא בשאר המדות בשעה שנתעורר בקרבו איזה מדה מהמדות אזי יראה ויגור ויחרד להשתמש בשרביטו של מלך מלכו של עולם להקניטו ח"ו ולעשות נגד רצונו ולמרות עיני כבודו יתברך, ואדרבה בהתעוררות המדה בקרבו אל הרע ודבר חיצוני ההוא אז נקל לו לקשר את עצמו עם זאת המדה למעלה בו יתברך שמו, מאחר שנתעורר ונפתח פתח המדה ההיא אז, ואז מעלה דברים נפולים לשורשם, שאין תענוג למעלה גדול מזה שיש להשם יתברך מזה תענוג גדול.

---

and Sefer Meor Einayim of the pious *maggid*, our master, Rav Menachem Nachum of Chernobyl, of blessed memory. They explain the statement of Pirkei Avot which states, **"Who is wise? One who learns from everyone" as follows: Everything that one observes in this world, whether it inspires awe or love, should draw him closer to holiness.** In this manner, one learns not only from everyone around him, but from every *experience* that he observes and has.

הַיְינוּ כְּשֶׁרוֹאֶה אַהֲבָה רָעָה חַס וְשָׁלוֹם, מִתְבּוֹנֵן בְּדַעְתּוֹ מִי הוּא הַמְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וּמְהַפֵּךְ הָאַהֲבָה הַזֶּה לְאַהֲבַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ תַּעֲנוּג כָּל הַתַּעֲנוּגִים, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן.

this holy matter.

וְנוּכַל לוֹמַר עוֹד עַל דֶּרֶךְ זֶה, דְּהִנֵּה אִיתָא בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיקִים (דגל מחנה אפרים סוף פר' ויגש ד"ה או יאמר ע"פ מה שאמר אא"ז נ"ע וכו') וּבְסֵפֶר **מְאוֹר עֵינַיִם** שֶׁל הַמַּגִּיד הֶחָסִיד בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא מו"ה מְנַחֵם נָחוּם מַגִּיד מֵישָׁרִים מִטְשֶׁרְנָאבִּיל זצ"ל זי"ע, אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, הַיְינוּ מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁרוֹאֶה, הֵן יִרְאוֹת וְהֵן אַהֲבוֹת הַמִּתְפַּשְׁטוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה, יִרְאֶה לְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לִבְחִינַת קְדוּשָׁה.

Seeking inspiration from the events that we observe

Furthermore, we may suggest according to this approach that this idea **is reflected in the books of the *tzaddikim*,** such as **Degel Machaneh Ephrayim (Parashat Vayigash)**

שְׁמוֹ תַּעֲנוּג כָּל הַתַּעֲנוּגִים, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן. וְזֶהוּ צַדִּיקִים מְהַפְּכִין חֲשׁוּכָא לִנְהוֹרָא[ד], הַיְינוּ מִתּוֹךְ הַחוֹשֶׁךְ, אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶן שֶׁל הָרְשָׁעִים[ה], הָרוֹדְפִים וְהַדּוֹלְקִים אַחַר אַהֲבַת הַכְּלִים וְהַנִּפְסָדִים, הוּא אוֹר לָהֶם לַצַּדִּיקִים לַהֲפוֹךְ הַחוֹשֶׁךְ לְאוֹר לְהַדְבֵּק בְּנוֹעַם אַהֲבַת ה' הַנִּצְחִיוּת. וְזֶהוּ פֵּירוּשׁ הַכָּתוּב (ישעי' מט, ג) 'יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר', שֶׁתְּהֵא אַהֲבַת

ד. עיין זוה"ק ח"א ד, א: מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא, עד לא ייתון הכא.

ה. בראשית רבה ג, ח: 'ויקרא אלהים לאור יום' אלו מעשיהן של צדיקים, 'ולחושך קרא לילה' אלו מעשיהן של רשעים.

This means that if one observes an inappropriate **love of evil** deeds**, *chas v'shalom*, he should reflect upon the One who gives life** to all **and brings the matter into existence. He should** then **transform this love into a love of the Creator, who is the greatest pleasure of all. The words of my mouth will find favor** in the eyes of the *chacham* [those who understand the esoteric secrets of the Torah]. On a basic level, the Bat Ayin explains that not only are we to derive religious inspiration from those around us through consultation, but we must also seek religious inspiration from the events that we witness. Based on the words of the Meor Einayim, the Bat Ayin stresses that one should observe the love and awe that people have for physical matters and learn from them how to apply love and awe to Hashem, who deserves our love and awe more than any other matter that exists.

This is the trait of ***tzaddikim*, who transform darkness into light.** (See Zohar HaKadosh I 4a) **From the darkness, which represents the actions of the wicked individuals who hotly pursue the love of futilities and** matters that are **wastes** of time**, the *tzaddikim* shine light upon them and transform the darkness into light in order to connect in pleasantness to eternal love of Hashem.** This description represents the notion of observing how people chase after the desires of this fleeting, physical world, as well as forbidden activities, in order to find inspiration to serve Hashem with the same strength and enthusiasm that others use to pursue their earthly endeavors.

וְזֶהוּ צַדִּיקִים מְהַפְּכִין חֲשׁוּכָא לִנְהוֹרָא, הַיְינוּ מִתּוֹךְ הַחוֹשֶׁךְ, אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶן שֶׁל הָרְשָׁעִים, הָרוֹדְפִים וְהַדּוֹלְקִים אַחַר אַהֲבַת הַכְּלִים וְהַנִּפְסָדִים, הוּא אוֹר לָהֶם לַצַּדִּיקִים לַהֲפוֹךְ הַחוֹשֶׁךְ לְאוֹר לְהַדְבֵּק בְּנוֹעַם אַהֲבַת ה' הַנִּצְחִיוּת.

וְזֶהוּ פֵּירוּשׁ הַכָּתוּב (ישעי' מט, ג) 'יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר', שֶׁתְּהֵא **יִשְׂרָאֵל** בְּגִימַטְרִיָּא

יִשְׂרָאֵל בְּגִימַטְרִיָּא חוֹשֶׁךְ אוֹר, מְרַמֵּז שֶׁעִיקַּר בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל הוּא לִרְאוֹת תָּמִיד לְהַפֵּךְ חוֹשֶׁךְ לְאוֹר, לְאַכְלְלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא. וְזֶהוּ 'וַיִּסַּע מִשָּׁם' מֵאַהֲבָה הָרָעָה שֶׁרָאָה הַיְינוּ 'מִשָּׁם' מִלּוֹט, שֶׁהָיוּ מַאֲכִילִין אוֹתוֹ וְכוּ' (בר״ר נא, ט)[ז], נָסַע וְהָלַךְ לָבֹא מִזֶּה לְבְחִינַת אַרְצָה הַנֶּגֶב, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְמִין, בְּחִינַת חֶסֶד[ח], שֶׁהוּא בְּחִינַת אַהֲבָה עֶלְיוֹנָה לַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא. 'וַיֵּשֶׁב בֵּין קֶדֶשׁ וּבֵין שׁוּר', הַיְינוּ

ו. ראה קהלת יעקב ערך ישראל: ישראל בחינת חסד וגבורה, אור וחשך, על כן ישראל גימטריא או"ר וחוש"ך.

ז. במדרש שם: א"ר נחמן בר חנין כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות סוף שמאכילין אותו מבשרו.

ח. זוה"ק ח"א פ, א: 'ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה', דא דרום דהוא חולקיה דאברהם [הוא מדת החסד שהוא חלקו ושורשו של אברהם, מתוק מדבש].

יְמִין, בְּחִינַת חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַהֲבָה עֶלְיוֹנָה לַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא.

חוֹשֶׁךְ אוֹר, מְרַמֵּז שֶׁעִיקַּר בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל הוּא לִרְאוֹת תָּמִיד לְהַפֵּךְ חוֹשֶׁךְ לְאוֹר, לְאַכְלְלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא.

This expression **"And Avraham traveled *from there* to the south of the land"** intends to teach that Avraham traveled **"from there." This means** that he left **the love of evil which he observed in Lot that consumed him (**See **Beraishit Rabbah 51:9) and journeyed to the "south of the land," which represents the right** side **and the concept of kindness. This is the elevated love for the Creator.** Avraham observed the enthusiasm with which Lot pursued his desires and "transformed this darkness into light" by using his strength to pursue the service of Hashem. This is alluded to by the word משם, "from there." Avraham traveled forward in his journey to draw close to Hashem, which was further propelled by his observation of Lot's desire for wrongful deeds.

This is the meaning of the words of Hashem in the **pasuk (Yeshayahu 49:3) "It is you, Israel, in whom I am glorified" since the word** ישראל **is the *gematiya* of** the words חושך **(darkness)** and אור **(light). This signifies how the primary role of a Jew is to constantly endeavor to transform darkness into light, and to incorporate the left** side (representing the concepts of materialism and judgement) **within the right** side (representing spirituality and kindness).

The significance of the word "from there"

וְזֶהוּ 'וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב', הַיְינוּ 'מִשָּׁם' מֵאַהֲבָה הָרָעָה שֶׁרָאָה מִלּוֹט, שֶׁהָיוּ מַאֲכִילִין אוֹתוֹ וְכוּ' (בר״ר נא, ט), נָסַע וְהָלַךְ לָבֹא מִזֶּה לְבְחִינַת אַרְצָה הַנֶּגֶב, שֶׁהוּא בְּחִינַת

שֶׁתָּמִיד הָיָה יְשִׁיבָה שֶׁלּוֹ בֵּין בְּחִינַת קְדוּשָּׁה שֶׁהוּא מְכוּוָּה בְּשֵׁם קָדֵשׁ, וּבֵין בְּחִינַת שׁוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמֹאל, כְּמַאֲמַר הַכָּתוּב (יחזקאל א, י) 'וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל', שֶׁהוּא הַהֵיפּוּךְ מִבְּחִינַת קְדוּשָּׁה, וְתָמִיד הָיָה יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַבְּחִינוֹת הַנ"ל, כְּדֵי לַהֲפוֹךְ תָּמִיד מֵחֲשׁוּכָא לִנְהוֹרָא, וּלְהוֹלִיד מִזֶּה שֶׁהָיָה רוֹאֶה אַהֲבוֹת רָעוֹת הַכָּלוֹת וְנִפְסָדוֹת, הַהֵיפּוּךְ מִזֶּה, אַהֲבוֹת קְדוֹשׁוֹת לְחַי עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

אַךְ וְרַק שֶׁזֶּה הָיָה בְּגוֹדֶל אֵימָה וְיִרְאָה וְנַסַּחַד שֶׁלֹּא לִגְרוֹר אֶת עַצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם לִבְחִינַת הָאַהֲבָה הָרָעָה רַחְמָנָא לִיצְלָן. וְזֶהוּ 'וַיָּגָר בִּגְרָר', וַיָּגָר הוּא לְשׁוֹן

Between Kadesh and Shur

'וַיֵּשֶׁב בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר', הַיְינוּ שֶׁתָּמִיד הָיָה יְשִׁיבָה שֶׁלּוֹ בֵּין בְּחִינַת קְדוּשָּׁה שֶׁהוּא מְכוּוָּה בְּשֵׁם קָדֵשׁ, וּבֵין בְּחִינַת שׁוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמֹאל,

The words **"And he dwelled between** the places of **Kadesh and Shur" means that his dwelling was always between holiness, which is referred to as "Kadesh," and between "Shur." This** also **refers to the left** side that symbolizes occupation with unholy matters.

כְּמַאֲמַר הַכָּתוּב (יחזקאל א, י) 'וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל', שֶׁהוּא הַהֵיפּוּךְ מִבְּחִינַת קְדוּשָּׁה, וְתָמִיד הָיָה יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַבְּחִינוֹת הַנ"ל, כְּדֵי לַהֲפוֹךְ תָּמִיד מֵחֲשׁוּכָא לִנְהוֹרָא, וּלְהוֹלִיד מִזֶּה שֶׁהָיָה רוֹאֶה אַהֲבוֹת רָעוֹת הַכָּלוֹת וְנִפְסָדוֹת, הַהֵיפּוּךְ מִזֶּה, אַהֲבוֹת קְדוֹשׁוֹת לְחַי עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

This is like the pasuk says (Yechezkel 1:10) "And the face of the ox (שור**) is from the left," which represents the opposite of holiness.** The word שור, which in this context means an ox, is the same word used as the name of the place near Avraham's dwelling "between Kadesh and Shur" and is described as being "to the left," which represents unholy actions and the attribute of judgement. Therefore, the expression "between Kadesh and Shur" means **that Avraham was always dwelling between these two attributes** of engagement in holy matters and engagement in unholy matters **so that he could constantly turn darkness into light.** Holiness resulted **from this since he would observe the love of evil, fleeting matters** that others had **and** derive inspiration to **give birth to the opposite** form of love, which is **love of holy matters and of** Hashem, **the Life of all worlds.**

The importance of awe and fear before turning darkness into light

אַךְ וְרַק שֶׁזֶּה הָיָה בְּגוֹדֶל אֵימָה וְיִרְאָה וְנַסַּחַד שֶׁלֹּא לִגְרוֹר אֶת עַצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם לִבְחִינַת הָאַהֲבָה הָרָעָה רַחְמָנָא לִיצְלָן.

However, this must only be done with great fear and awe so that one does not, *chas v'shalom,* cause himself to be drawn after the love of evil matters, and **may Hashem save us.**

וְזֶהוּ 'וַיָּגָר בִּגְרָר', וַיָּגָר הוּא לְשׁוֹן מוֹרָא וּפַחַד, כְּמוֹ (במדבר כב, ג) 'וַיָּגָר מוֹאָב'

This is what the expression **"And**

מוֹרָא וּפַחַד, כְּמוֹ (במדבר כב, ג) ׳וַיָּגָר מוֹאָב׳, הַיְינוּ שֶׁמּוֹרָא עָלָה עַל רֹאשׁוֹ, ׳בִּגְרָר׳, הַיְינוּ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת חַס וְשָׁלוֹם נִגְרָר לִבְחִינַת הָאַהֲבָה הָרָעוּת הַזֹּאת שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהּ כְּדֵי לַהֲפוֹךְ אוֹתָהּ לְאַהֲבָה הַקְּדוֹשָׁה. אֲבָל מִי שֶׁאֵין לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה כָּל כָּךְ מִבּוֹרֵא עוֹלָמִים בָּרוּךְ הוּא בְּגוֹדֶל אֲחִיזַת רְעָדָה מִפַּחַד ה׳ וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ, לִהְיוֹת זָהִיר וְזָרִיז מִלַּעֲבוֹר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אָסוּר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּמָקוֹם מְסוּכָּן כָּזֶה שֶׁהַנָּחָשׁ מְצוּיָה לְהִסְתַּכֵּל בְּאַהֲבוֹת הָרָעוֹת רַחְמָנָא לִיצְלָן, בְּאָמְרוֹ יָדֵי רָב לִי לְהָאִיר מִגּוֹ חֲשׁוּכָא לַהֲפוֹךְ אוֹתָן הָאַהֲבוֹת לְאַהֲבוֹת קְדוֹשׁוֹת, כִּי פֶּן יֵהָרֵס וְנָפַל, רַק מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה

---

he dwelled in Gerar" means. The word ויגר ("and he dwelled) **is an expression of awe and fear, as** we find in **(Bamidbar 22:3) "And Moav feared."**

הַיְינוּ שֶׁמּוֹרָא עָלָה עַל רֹאשׁוֹ, ׳בִּגְרָר׳, הַיְינוּ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת חַס וְשָׁלוֹם נִגְרַר לִבְחִינַת הָאַהֲבָה הָרָעָה הַזֹּאת שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהּ כְּדֵי לַהֲפוֹךְ אוֹתָהּ לְאַהֲבָה הַקְּדוֹשָׁה.

The expression ויגר בגרר ("And he dwelled in Gerar"), therefore, **means that** the attribute of **awe was upon his head in** the place of גרר**.** The name of the place גרר is similar to the word לגרר, which means to be pulled or drawn after something. **This indicates that Avraham was careful** and had proper awe of Hashem **so that he would not, *chas v'shalom*, be pulled after this love of evil when he observed it in order to transform it into the love of holiness.**

אֲבָל מִי שֶׁאֵין לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה כָּל כָּךְ מִבּוֹרֵא עוֹלָמִים בָּרוּךְ הוּא בְּגוֹדֶל אֲחִיזַת רְעָדָה מִפַּחַד ה׳ וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ, לִהְיוֹת זָהִיר וְזָרִיז מִלַּעֲבוֹר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אָסוּר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּמָקוֹם מְסוּכָּן כָּזֶה שֶׁהַנָּחָשׁ מְצוּיָה לְהִסְתַּכֵּל בְּאַהֲבוֹת הָרָעוֹת רַחְמָנָא לִיצְלָן,

However, one who does not possess such fear and awe of the Creator of all worlds to the extent that he maintains a sense of **trembling due to the fear of Hashem and His glorious grandeur in order to be cautious from transgressing His will, is forbidden to bring himself to such a dangerous place where the "snake"** of temptation **is found. When one observes the** various types of **love of evil, may Hashem save us**, he is likely to be drawn after such desires rather than deriving inspiration to transform them into a love of Hashem and a desire to fulfill the mitzvot with equal enthusiasm as others pursue love of material matters.

בְּאָמְרוֹ יָדֵי רָב לִי לְהָאִיר מִגּוֹ חֲשׁוּכָא לַהֲפוֹךְ אוֹתָן הָאַהֲבוֹת הָרָעוֹת לְאַהֲבוֹת קְדוֹשׁוֹת, כִּי פֶּן יִהְיֶה נִגְרַר אַחֲרֶיהָ בְּהִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר הָרָע חַס וְשָׁלוֹם, וּפֶן יֵהָרֵס וְנָפַל,

When he says to himself **that he has sufficiently illuminated the darkness and transformed those types of love for evil into love of holiness,** he must be exceedingly cautious since **he may be drawn after it** [love of evil and base matters] **when his *yetzer hara*** begins to **overcome**

בֶּאֱמֶת, וְיִרְאַת ה׳ עַל פָּנָיו תָּמִיד, וּמְדַקְדֵּק עַל עַצְמוֹ כְּחוּט הַשַּׂעָרָה שֶׁלֹּא לַעֲבוֹר עַל רְצוֹן ה׳, יָכוֹל לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּהִסְתַּכְּלוּת הַנַּ״ל, כִּי ה׳ אוֹר לָהֶם לְהוֹסִיף לָהֶם מֵאוֹרַיִים, שֶׁיִּהְיֶה לִבָּם דּוֹלְקִים בְּאַהֲבַת ה׳ לְעוֹלָמִים. וִיהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה לָזֶה בְּקָרוֹב, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

face, as he is exacting with himself as the width of **a strand of a hair not to transgress the will of Hashem, may bring himself to observe the aforementioned** love of evil in order to transform it into a love of holiness**. This is because Hashem shines** light **for such people in order to add double the light and so their hearts will eternally be lit** up **with the love of Hashem. May it be His will that we merit this speedily, amen. So may it be His will.**

---

him, *chas v'shalom,* and he may be destroyed and fall into sin**.**

רַק מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה בֶּאֱמֶת, וְיִרְאַת ה׳ עַל פָּנָיו תָּמִיד, וּמְדַקְדֵּק עַל עַצְמוֹ כְּחוּט הַשַּׂעָרָה שֶׁלֹּא לַעֲבוֹר עַל רְצוֹן ה׳, יָכוֹל לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּהִסְתַּכְּלוּת הַנַּ״ל, כִּי ה׳ אוֹר לָהֶם לְהוֹסִיף לָהֶם מֵאוֹרַיִים, שֶׁיִּהְיֶה לִבָּם דּוֹלְקִים בְּאַהֲבַת ה׳ לְעוֹלָמִים. וִיהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה לָזֶה בְּקָרוֹב, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

Only one who possesses genuine fear and awe and such awe of Hashem is constantly upon his